

Høgskolen i Gjøviks rapportserie, 2009 nr. 3

Kollektivt veilederansvar
Samarbeidsprosjekt mellom praksis og høgskole

Janca Molthe van Doorn

Gjøvik 2009

ISSN: 1890-520X

ISBN: 978-82-91313-22-1

FORORD

Rapporten er en praksisrapport etter ett samarbeidsprosjekt mellom Avdeling Helse Omsorg Sykepleie, seksjon sykepleie, Høgskolen i Gjøvik og Kirurgen 3E, Gjøvik, Sykehuset Innlandet Helseforetak. Hensikten var å etablere en veiledermodell med kollektivt veilederansvar. Prosjektet har blitt finansiert av utlyste midler til prosjekter mellom Høgskolen og Sykehuset Innlandet i 2007.

Jeg vil rette en spesiell takk til alle studenter, daglige veiledere og prosjektgruppen som har vært med i prosjektet. En stor takk til professor Marie Louise Hall-Lord, som er veileder i prosjektet. Takk til alle andre som har kommet med oppmuntringer, vist interesse og bidratt med teknisk hjelp i skriveprosessen.

Til alle på kirurgen 3E: Lykke til videre med den daglige veiledningen av studentene og hverandre. Dere gjør en viktig jobb! Jeg ser frem til videre samarbeid.

Prosjektgruppen har bestått av Sigfrid Roness (avdelingsleder), Johanne Nordal (sykepleier og hovedveileder), Jannecke T. Johansen (sykepleier) og Cecilie Engum Blakkestad (sykepleier) fra kirurgen 3E og Janca Molthe van Doorn (kontaktlærer og prosjektleder) fra Høgskolen i Gjøvik. Prosjektrapporten er forfattet av Janca Molthe van Doorn. Det har vært utfordrende og en utrolig lærerik prosess å være med i et samarbeidsprosjekt. Den skriftlige rapporten har blitt fremstilt for prosjektgruppen med mulighet for tilbakemelding og korrigerings.

Gjøvik 8. juni 2009 Janca Molthe van Doorn

Innholdsfortegnelse

1.0	BAKGRUNN	2
1.1	VEILEDNINGSPRAKSIS PÅ AVDELINGEN FØR PROSJEKTETS START	3
1.2	PROSJEKTETS HENSIKT	4
2.0	TEORETISK TILNÆRMING	5
2.1	SAMARBEIDSAVTALEN	5
2.2	VEILEDNING OG LÆRING	5
3.0	GJENNOMFØRINGSDELEN	7
3.1	ET INTRODUKSJONSPROGRAM	9
3.2	VEILEDNING PÅ VEILEDNING	9
3.3	DAGSPLANER	10
3.4	HOSPITERING PÅ STUDENTTETT POST - EN OBSERVASJONSPRAKSIS!	11
3.5	STUDENTENE EVALUERER PRAKSIS	11
3.6	NY ORGANISERING AV STUDENTENE I AVDELINGEN	11
3.7	STUDENTSTYRT UKE	12
3.8	EVALUERING AV PROSJEKTET	12
3.9	ETISKE OVERVEIELSER	13
4.0	SPØRREUNDERSØKELSEN	14
5.0	DISKUSJON	18
6.0	VEIEN VIDERE	23
7.0	LITTERATURLISTE	24
VEDLEGG 1	LOGGSKJEMA	I
VEDLEGG 2	DAGSPLAN	II
VEDLEGG 3	HOSPITERINGSLOGG	IV
VEDLEGG 4	SPØRRESKJEMA	V

1.0 Bakgrunn

Det har i mange år vært samarbeid mellom Høgskolen i Gjøvik (HiG) og Sykehuset Innlandet Helseforetak, Gjøvik (SIHF, Gjøvik) i forbindelse med praksisstudier i Bachelorutdanningen i sykepleie. I rammeplanen for sykepleierutdanningen (Kunnskapsdepartementet 2008) er det fastsatt at sykepleiestudentenes praksisstudier skal være veiledet. Formålet med veiledet praksisstudie er at studenten skal oppnå optimal handlingskompetanse og beredskap for å kunne møte pasientens og samfunnets behov for sykepleie. I rammeplanen (ibid) presiseres det at det skal utarbeides gjensidig forpliktende samarbeidsavtaler mellom utdanningsinstitusjon og praksisfelt. Avtalene skal blant annet sikre rolle og ansvarsfordeling mellom praksissted og utdanningsinstitusjon og at veiledningsarbeidet er tydelig lederforankret i ulike ledd og inngår som en del av øvrig virksomhet.

Praksisveiledningen på de forskjellige somatiske avdelingene ved SIHF, Gjøvik har vært organisert ut ifra ulike praksismodeller; Kontaktsykepleiermodell og ”Alternativ praksismodell”. I kontaktsykepleiermodellen så får studentene tildelt en fast kontaktsykepleier. Studenten følger kontaktsykepleier sin turnus gjennom hele praksisperioden. Kontaktsykepleieren er med på mål- og midtevaluering og sluttvurdering samtaler sammen med studenten og læreren.

Alternativ praksismodell ble utviklet på en medisinsk avdeling i 2001 og gjennomført som et vellykket samarbeidsprosjekt mellom SIHF, Gjøvik og HiG (Bjerkvold et. al 2003). Modellen har også etter dette blitt etablert ved andre avdelinger på Gjøvik og SIHF, Lillehammer. I alternativ praksis modell har studentene måtte forholde seg til en gruppe sykepleiere og hjelpepleiere som har hatt kollektivt veilederansvar for dem. Systematisk veiledning av personalet i samarbeid med lærer, har vært en permanent ordning ved avdelingene som veileder studenter etter denne modellen. Praksisveileder på avdelinger med veiledning som foregår i forhold til alternativ praksismodell, er en frikjøpt sykepleier som har studentansvar for sykepleierstudentene på avdelingen (ibid). Alternativ praksismodell benevnes også som studenttett post.

Høsten 2007 kunne samarbeidsprosjektet mellom Høgskolen i Gjøvik og SIHF, Gjøvik avdeling kirurgen 3E bli en realitet, gjennom støtte fra prosjektmidler.

Høgskolen og praksisfeltet ønsket å gå sammen om å videreføre elementer fra alternativ praksismodell til flere avdelinger på sykehuset. Veiledningen av sykepleierstudentenes praksisstudier på 3E har i mange år vært organisert ut ifra kontaktsykepleiermodellen. I januar 2007 gikk Kirurgen 3E fra å være en avdeling hvor praksisveiledningene var preget av kontaktsykepleier modellen, til en modell hvor personalet skulle ha et kollektivt veilederansvar for studentene. Hensikten var å tilnærme praksisveiledningen mer lik den alternative praksismodellen. Omorganisering, ressursmangel, stor slitasje og følelsen av å ikke strekke til med studentveiledningen, preget hverdagen på avdelingen. Det hadde de siste par årene blitt redusert antall senger, stillinger og stillingsprosenter på posten.

Det var et ønske fra avdelingsleder på 3E at studentene skulle oppleve like godt læringsutbytte gjennom praksisveiledning der, som på andre studenttette poster. De ansatte skulle også oppleve å utvikle sin veilederkompetanse.

1.1 Veiledningspraksis på avdelingen før prosjektets start

Kirurgen 3E er en ortopedisk kirurgisk sengepost med 22 sengeplasser. Avdelingen er delt i to like store enheter, en for elektiv kirurgi og en for øyeblikkelig hjelp. Avdelingen består av 24 antall sykepleiere og 14 antall hjelpepleiere. To sykepleiere i 100% stilling deler sykepleier 1 funksjonen i henholdsvis avdelingsleders stedfortreder og fagutviklingssykepleier. Personalet er delt i to grupper og som bytter enhet hver tredje måned. Avdelingen tar i mot fire til fem sykepleierstudenter i hver praksisperiode. Studentene møter avdelingsleder første praksisdag. Hun informerer studentene om avdelingens mål og drift m. m. Avdelingsleder viser studentene rundt i avdelingen, og de hilser på personalet. Hver student får en folder med informasjon om avdelingen og en oversikt over de mest brukte ortopediske ord og faguttrykk. Avdelingen har en sykepleier som er praksisveileder. Praksisveileder har hovedoversikt over studentene på 3E. I tillegg alt fra 5 til 10 ytterligere studenter ved andre kirurgiske enheter på sykehuset. Praksisveileder jobber dagtid og er fristilt til å være sammen med studentene, lese deres dagsplaner og gi muntlige og skriftlige tilbakemeldinger, være med på målsamtaler, midt og sluttvurderinger. Praksisveileder bruker progresjonsstigen sammen med studentene. Progresjonsstigen er et arbeidsredskap som helt eller delvis erstatter målbeskrivelser og synliggjør forventet progresjon (Praktisk Håndbok 2008/2009). Praksisveileder er også med på refleksjonsvakter inne på høgskolen.

Høgskolelærere avholder to felles praksismøter i løpet av hver enkelt praksisperiode, hvor praksisveiledere er invitert med. Studentene setter opp sin turnus i samarbeid med praksisveileder. Praksisveileder går minst tre hele vakter sammen med hver enkelt student. Studentene blir satt opp på dagens arbeidsliste sammen med en av sykepleierne som er på jobb. Dette blir stort sett utført av avdelingsleder. Studentene praktiserer på begge enhetene, fordelt i hele avdelingen. Høgskolelærer og praksisveileder samarbeider om studentene. Kontinuiteten i samarbeidet med høgskolen er varierende. Personalet i sin helhet har liten tid til kommunikasjon og samarbeid omkring studentveiledningen, i samarbeid med både praksisveileder og lærer fra høgskolen.

1.2 Prosjektets hensikt

Prosjektet hadde til hensikt å etablere en kollektiv veiledermodell med elementer fra alternativ praksismodell. Modellen var allerede etablert på sykehuset, og praktisert og utviklet seg over flere år på to avdelinger. I november 2007 hadde representanter fra HiG, praksisveiledere fra en studenttettpost, SIHF; Gjøvik og personal fra avdelingen 3E et møte. Hensikten var å få satt i gang prosjektet: Etablering av veiledningsmodell; ”Kollektivt veilederansvar”.

Prosjektgruppen ble etablert i desember 2007. Den bestod av fem deltagere; prosjektleder, avdelingssykepleier og tre sykepleiere. Prosjektleder var kontaktlærer for studenter på avdelingen. To av sykepleierne hadde sykepleier 1 funksjon, som henholdsvis avdelingssykepleiers stedsfortreder og fagutviklingssykepleier. Den tredje sykepleieren var praksisveileder. På bakgrunn av Samarbeidsavtalen (2006) som lå til grunn mellom SIHF og Høgskolen, så ønsket prosjektgruppen spesielt å sette fokus på at videreutviklingen av avdelingens veiledningspraksis også skulle følge denne.

På prosjektgruppemøter i startfasen ble to overordnede mål utviklet.

- **3E skal videreutvikle sin veiledningspraksis til studentene i tråd med Samarbeidsavtalen**
- **Utvikle veilederkompetansen til daglige veilederne på 3E**

Målene ble tatt med på personalmøte hvor personalet fikk komme med innspill og synspunkter.

2.0 Teoretisk tilnærming

2.1 Samarbeidsavtalen

Strategisk Samarbeidsavtale nivå 2 (2006) er en samarbeidsavtale mellom Sykehuset Innlandet (SI) og Høgskolen i Gjøvik (HiG), Høgskolen i Hedmark (HH) og Høgskolen i Lillehammer (HIL) om praksisplasser for helsefagutdanningene ved de tre høgskolene. Den bygger på Strategisk samarbeidsavtale nivå 1 av 17. desember 2004. SI, HiG, HH og HIL forplikter seg til at helseforetak og den respektive høyskole samarbeider om kvalitetsforbedrende tiltak innenfor hver av de aktuelle helse- og sosialfagutdanningene for å heve kvaliteten på studentenes kliniske praksis. SI og HiG skal samarbeide om tilrettelegging og gjennomføring av praksisstudier ved sykehuset for høgskolestudenter. Ved gjennomføring av praksisstudiet er det lagt som hovedpremiss at finansiering av en oppgave tillegges den parten som har ansvaret for å gjennomføre oppgaven, og det er lagt til grunn at helseforetakene er ansvarlig for veiledning. I samarbeidsavtalen brukes benevnelsene hovedveileder og daglig veileder om personalet som veileder studenten i det daglige. Kontaktlærer er lærer fra høgskolen. I samarbeidsavtalen presiseres krav til praksisstedet, hovedveileder, daglig veileder, høgskolen, studenten og samarbeid mellom praksissted og høgskole. Høgskolen har konkretisert sitt ansvar i Samarbeidsavtalen i Praktisk Håndbok.

2.2 Veiledning og læring

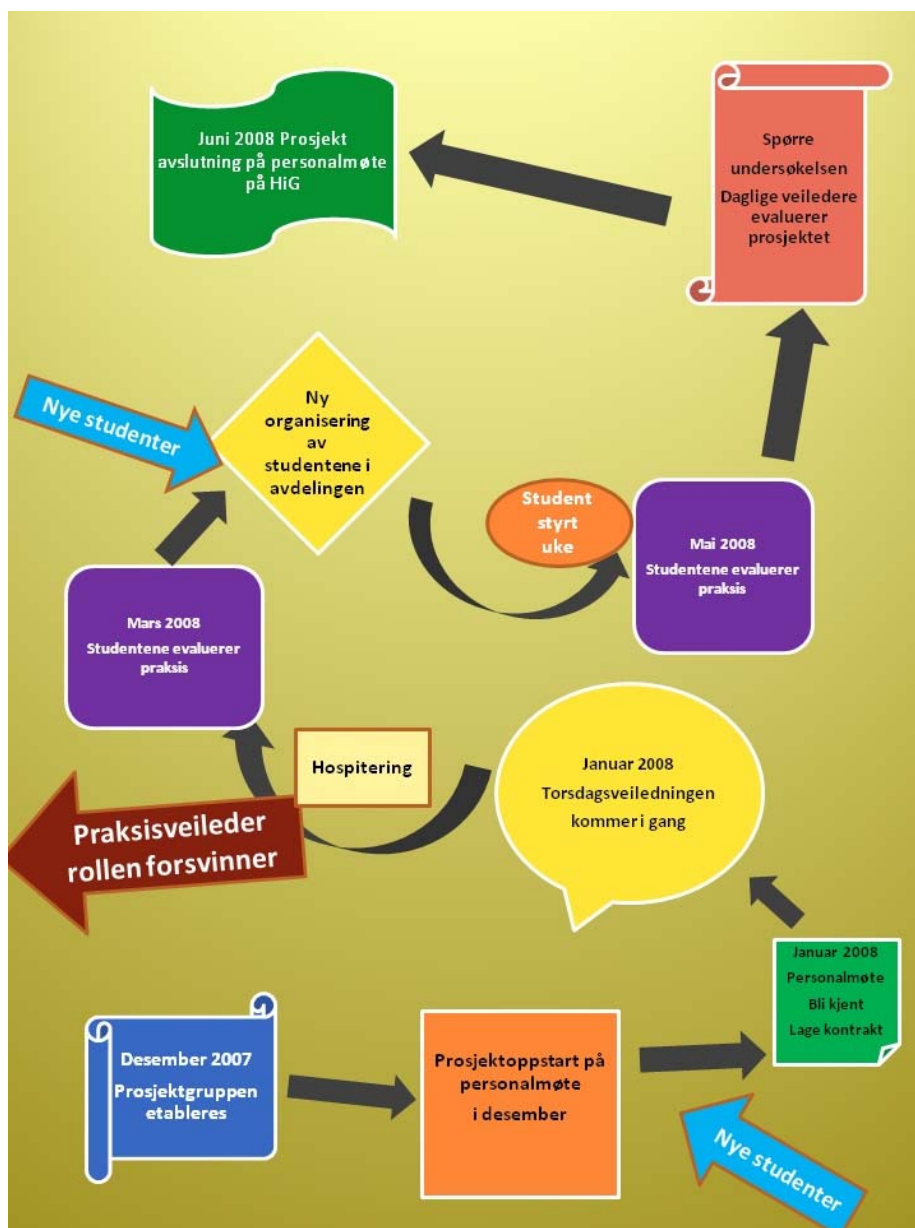
Veiledning defineres av Tveiten (2005) som ”*pedagogisk og relasjonell prosess med oppdagelse, læring, vekst, og utvikling som mål, og der den lærende er i fokus (s 24)*”. Veiledningen preges hovedsakelig av dialog mellom partene. Å lære er å oppdage selv (Grenstad 1986, Hartviksen og Kversøy 2008). Det betyr egentlig å legge merke til noe som har vært der hele tiden. Å legge til rette for dette kan ha mange ulike tilnæringsmåter. Å reflektere før, under og etter en handling er grunnleggende for at yrkesutøvelsen skal være god. Ved å reflektere over egen yrkesutøvelse, kan man bli klar over egen praksis og grunnlaget for dette. På den måten kan man utvikle eller videreutvikle sin kompetanse (Tveiten 2008).

Logg er et redskap for refleksjon og en støtte for tanken (Stålsett 2006). Det er en måte å bearbeide og sortere opplevelser og erfaringer på (Tveiten 2008). Ved å få deltakerne

til å skrive logg, får deltakerne mulighet til å reflektere og tenke igjennom hva som har skjedd, hva de sitter igjen med og hva de er opptatt av etter en veiledningssekvens. På den måten kan veileder få innsikt og oversikt over ønsker og behov og oppdagelser deltakerne gjør seg og gi respons (Stålsett 2006).

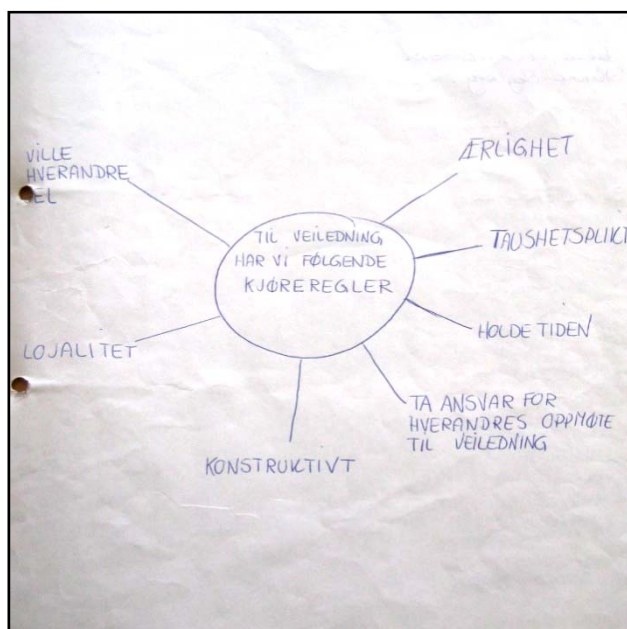
3.0 Gjennomføringsdelen

Det ble fellesstart for dette prosjektet på kirurgen 3E sitt personalmøte i desember 2007. Praksisveiledere fra en annen studenttett post på sykehuset ble invitert for å dele sine erfaringer med avdelingen. Hensikten var også å få inspirasjon og høre om hva posten gjorde. De elementene prosjektgruppen ville hente fra den studenttette posten var: Dagsplaner, lage et introduksjons program for nye studenter, starte med veiledning på veiledning og la studentene evaluere praksis. I tillegg var det et ønske om å la 6 sykepleiere få hospitere en dag hver i den studenttette posten. Et flytskjema over gjennomføringsdelen og milepæler i prosjektet presenteres i figur 1.

Figur 1 Flytskjema over gjennomføringen av prosjektet

Prosjektet har blitt fulgt opp gjennom faste prosjektgruppemøter og på noen personalmøter. Prosjektgruppemøtene har blitt holdt på avdelingen ca hver tredje uke i de første månedene av prosjektet. Prosjektgruppen var enig om en møteplan, og prosjektleder har innkalt til disse. Det har vært en sakliste for møtene og referentrollen har gått på omgang. Det har variert hvor mange som har vært tilstede fra prosjektgruppen. Personalmøtene har avdelingen ca en gang i måneden. Da har det på enkelte møter blitt deler av møtetiden til diskusjon, informasjon og refleksjon rundt prosjektet. Det har variert hvor mange fra avdelingen som har vært tilstede på disse møtene. Tema på personalmøte i januar var ”Kollektivt veilederansvar”. Det var 17 personale tilstede. Prosjektgruppen, presentasjon av prosjektet, økonomi og mål presenteres.

På dette møte ble det gjort øvelser for å bli kjent, avklare forventninger for prosjektet og lage en kontrakt for veiledning på veiledningen. Felles kjørerregler for torsdagsveiledningen ble tegnet ned på et ark som en sol. I solkroppen stod følgende ufullstendige setning; Til veiledning har vi følgende kjørerregler: Ærlighet, taushetsplikt, holde tiden, ta ansvar for hverandres oppmøte til veiledning, konstruktivt, lojalitet,

Figur 2 Kjørerregler for veiledningen

ville hverandre vel. Sola ble symbolet

på kontrakten mellom kontaktlærer og daglige veiledere (figur 2). Det har gjennom hele prosjektperioden blitt 27 daglige veiledere som har underskrevet kontrakten. Praksisveileder funksjonen ble tatt vekk fra avdelingen medio februar 2008, midt i en praksisperiode. Praksisveileder gikk da inn i ordinær turnus som sykepleier og daglig veileder. Dette skjedde uforutsett i prosjektperioden på grunn av nedbemanning og redusering av sengeplasser i avdelingen. Avdelingen stod nå uten en navngitt hovedveileder i avdelingen (jf. Samarbeidsavtalen).

Gjennomføringsdelen av prosjektet ble markert avsluttet på et personalmøte den 11. Juni 2008. Det ble sendt ut invitasjon til hele avdelingen. Møtet ble holdt i Simuleringsenheten på Høgskolen i Gjøvik. Fire studenter fra den siste praksisperioden simulerte to situasjoner hvor veiledning var tema. Det ble en oppsummering og refleksjon rundt veien videre med prosjektet ”Kollektivt veilederansvar”.

3.1 Et introduksjonsprogram

Gjennom prosjektperioden hadde avdelingen to praksisperioder hvor de tok imot til sammen 9 studenter. Avdelingen lagde i samarbeid med kontaktlærer et opplegg for studentenes første dag i avdelingen. Innholdet dreide seg om å bli kjent, omvisning på avdelingen, bli kjent med avdelingens brannrutiner/ varselsystem, lage studentpresentasjon – som skulle henges opp på pauserommet, utdeling av mapper med dagsplaner og evalueringsskjema og samtale med avdelingsleder.

3.2 Veiledning på veiledning

Kontaktlærer startet opp med veiledning på veiledning sammen med de daglige veilederne i avdelingen. Veiledningene foregikk i grupper hver torsdag mellom klokken 1100 og 1200. Avdelingen ønsket at kontaktlærer skulle begynne med å lede dette, for etter hvert å skulle ta over selv. Det ble enighet om hvordan veiledning med kontaktlærer skulle være og hvordan sekvensen skulle organiseres. Både sykepleiere og hjelpepleiere hadde rollen som daglige veiledere og var med på torsdagsveiledningene. De gikk alle i turnus, så veiledningsgruppene varierte fra gang til gang. Et skriv om informasjon om prosjektet, samtykkeerklæringen og kontrakten om kjøreregler, ble lagt synlig på bordet på hver veiledning. Når torsdagsveiledningen pågikk var studentene i avdelingen, og hadde ansvaret med å ta ”klokker” og gi beskjed til personalet om de trengte hjelp. Veiledere fra både elektiv og øhjelp siden ble representert i gruppene. Det ble satt av en halvtime til hver av gruppe. Personalet spiste ofte lunsjen sin da. På torsdagsveiledningene var det viktig å starte til rett tid, og bruke tiden godt. I begynnelsen måtte veilederne vente på hverandre og også minne hverandre på veiledningssekvensen. Etter noen måneder med torsdagsveiledning, ble det foreslått av en daglig veileder, alle daglige veiledere på vakt skulle ha veiledning samtidig i en hel time. Dette ble praksisen videre under prosjektperioden. De siste minuttene av veiledningen skrev alle logg. Dette var frivillig. Kontaktlærer tok vare på loggene. Til å begynne med ble det brukt et ark med en ufullstendig setning som eks: *det jeg vil ta med*

meg fra denne veiledningssekvensen er... Etter hvert skrev alle på et loggskjema (Vedlegg 1).

Det de daglige veilederne var opptatt av på veiledningen skilte seg hovedsaklig inn i tre hovedområder; muligheter og utfordringer i veiledningssituasjoner, utløp for frustrasjon og sykepleiefaglige utfordringer. De var opptatt av å se muligheter og utfordringer knyttet til veiledningssituasjoner med studentene. Her er ett eksempel da en veileder gjengir en situasjon der studenten er flink og hjelper pasienten med hibiscrub i dusjen. Kontaktlærer spør daglig veileder om hun har spurt studenten hvilken hensikt hibiscrubben har? ”Å, kan jeg spørre slik?... Det hadde jeg ikke tenkt på. Det som er en selvfølge for meg, er ikke nødvendigvis det for studenten”. Hun fortsetter... ” Nå forstår jeg, nå får jeg det på greip”.

Veilederne hadde også behov for å få utløp for frustrasjoner ... *godt å få luftet frustrasjoner...* eller også kunne ha et frirom i jobben sin. En skrev at det vedkommende fikk ut av veiledningen var... *sammenhengende ½ time matpause...* eller som en annen uttrykte det... *greit å sitte og slappe av i forhold til avdelingen.*

De daglige veilederne var også opptatt av sykepleiefaglige utfordringer. En skriver i loggen at *noe jeg vil ta med meg fra veiledningshalvtimen er refleksjon over etisk dilemma angående terminal pasient...* eller en annen skriver.. *fått snakket med kollegaer som jeg ikke har fått snakket med på lenge.*

De daglige veilederne var opptatt av å ha et sted de kunne dele erfaringer og få bekreftelser.

3.3 Dagsplaner

Dagsplanen er et A4 ark hvor studentene skriver mål for dagen, refleksjon over en hendelse og/eller situasjon han/ hun har opplevd i praksis. Det kan også kalles en logg. Studenten skriver en slik logg hver dag. På baksiden av arket er det gitt plass for skriftlige tilbakemeldinger fra daglig veileder. Det var også en egen rubrikk der studentene skulle gi tilbakemelding til daglig veileder om ”Det jeg likte med veiledningen i dag var...” Det finnes noen ulike oppsett av dagsplaner på de ulike avdelingene på sykehuset. Avdelingen valgte å bruke den samme dagsplanen som den studenttette posten. Dagsplanen ble noe revidert underveis (Vedlegg 2).

3.4 Hospitering på studenttett post - en observasjonspraksis!

Avdelingen ønsket i løpet av prosjektperioden å hospitere på studenttett post. Hensikten var å se hvordan hovedveileder og daglig veileder jobbet sammen og med studentene. Avdelingsleder spurte seks daglige veiledere på kirurgen 3E om de hadde lyst til dette. Alle seks hospiterte en dagvakt hver. De skrev logg etter hospiteringen og samtykket til å dele erfaringene sine med kollegaer på 3E. Det var fire foki i loggene; hvordan gis rom for refleksjon, før og etter veiledning, tilrettelegging av skriftlige og muntlige tilbakemeldinger og integrering av teori i praksis (Vedlegg 3). Loggene skulle skrives og leveres til avdelings sykepleier etter endt hospiteringsdag. De ble oppbevart hos prosjektleder / kontaktlærer og lagt frem på torsdagsveiledningene. ”Hospitantene” ble oppfordret til å dele sine erfaringer med sine kollegaer.

3.5 Studentene evaluerer praksis

Det var ikke praktisert at studentene evaluerte praksis etter hver praksisperiode på avdelingen. Evalueringsskjema ble lånt og kopiert fra den studenttette posten, med noen lokale tilpasninger. Skjema ble brukt uredigert for studentene første gang i praksisperioden oktober til desember 2007. Det ble gjort noen tilpasninger og redigeringer etter de to neste praksisperiodene frem mot sommeren 2008. Evalueringene ble presentert samlet etter de to praksisperiodene på personalmøter. Tilbakemeldingene ble gjort til gjenstand for diskusjon og refleksjon.

3.6 Ny organisering av studentene i avdelingen

Det kom tilbakemeldinger fra studentene med ønske om å kunne starte på elektiv side, for å få en mer rolig og forutsigbar start på praksisperioden. De daglige veilederne ønsket seg perioder med studentfri. Det ble hentet inspirasjon og erfaring fra den studenttette posten som det ble hospitert i og samarbeidet med. Der var også deler av avdelingen studentfri. En ny organisering av studentenes praksisperiode ble startet opp i mars. Studentene skulle hovedsakelig ha praksis på elektiv side i avdelingen. Turnusen til studentene ble delvis styrt, slik at studentene fikk tildelt hver sin uke de skulle ha praksis på øhjelp siden.

3.7 Studentstyrt uke

Studentstyrt uke er en uke hvor studentene styrer deler av avdelingen under veiledning. Flere av hospitantene fikk være med på student styrt uke på den studenttette posten de dagene de hospiterte. Dette inspirerte og ble snakket om i avdelingen og på torsdagsveiledningene. Det ble stilt spørsmål om det også kunne være gjennomførbart på 3E. Det ble derfor i samarbeid med studentene i den andre praksisperioden satt av tre dager i en uke som skulle være studentstyrt. Studenter i denne praksisperioden hadde erfaringer fra studentstyrt uke fra sine tidligere praksisperioder på studenttett post.

3.8 Evaluering av prosjektet

Prosjektleder i samarbeid med prosjektets veileder utarbeidet et spørreskjema (Vedlegg 4) med innspill fra prosjektgruppen. 30 daglige veiledere skulle være informanter i spørreundersøkelsen. 19 informanter (63%) besvarte spørreskjema. Spørreundersøkelsen bestod av 20 spørsmål. På skjema var det avkrysning på om informanten var sykepleier eller hjelpepleier, kjente til Samarbeidsavtalen, hadde vært med på kurs/seminar for daglige veiledere på HiG siste 2 år. Seks spørsmål dreide seg om i hvilken grad du som daglig veileder hadde; deltatt på torsdagsveiledningene, brukt progresjonsstige, veiledet student i å se sammenheng mellom teori og praksis, gitt muntlige og skriftlige tilbakemeldinger, gitt rom for refleksjon og lagt til rette for før og etterveiledning. Her kunne informanten krysse av om dette skjedde ofte, ganske ofte, ganske sjeldent eller sjeldent. Seks påstander dreide seg om de daglige veiledernes opplevelse av deltakelse på torsdagsveiledningene, bruke progresjonsstige, se sammenheng mellom teori og praksis, gi muntlige og skriftlige tilbakemeldinger, gir rom for refleksjon og om det å legge til rette for før og etterveiledning var nyttig. Det skulle krysses av om påstanden; stemmer helt, stemmer ganske bra, stemmer ganske dårlig, stemmer ikke. Det var mulighet for utfyllende kommentar til spørsmålet om daglig veileder deltok på veiledningen torsdagen. De to siste spørsmålene var åpne og hadde utfyllende kommentar. De handlet om hva den enkelte daglig veileder mente prosjektet hadde bidratt til for seg og for avdelingen i sin helhet.

Spørreskjema ble lagt i en stor konvolutt med informanten sitt navn på forsiden. I den store konvolutt lå det også en svar konvolutt, en sjokolade og et informasjonsskriv. De store konvoluttene ble lagt i en kurv på vaktrommet. Avdelingssykepleier informerte

om spørreundersøkelsen muntlig. Samtidig ble et informasjonsskriv med en tidsfrist lagt i hver enkelt sin posthulle. Alle konvoluttene med spørreskjema ble lagt i en kurv på vaktrommet. Avdelingsleder sørget for at alle fikk sin, og tok imot svarkonvoluttene og oppbevarte disse på sitt kontor inntil prosjektleder hentet dem.

Svarene på påstandene har blitt regnet ut i frekvenser. Svarene på de åpne spørsmålene har blitt bearbeidet med å se på forskjeller og likeheter. Lignende svar har blitt fordelt i kategorier (Kvale 1997).

3.9 Etiske overveielser

De vitenskapsetiske krav bygger på de etiske prinsipper, som kommer til uttrykk i FNs menneskerettighetserklæring og i Helsingfors deklarasjonen. Prinsippene angir hovedretningslinjer for god etisk standard i forskning som involverer mennesker (Sykepleiernes Samarbeid i Norden 2003). Det ble informert muntlig om prosjektet på personalmøter, torsdagsveiledninger og i avdelingen til både studenter og daglige veiledere av prosjektgruppen. Et skriftlig informasjonsskriv ble utarbeidet og lagt i posthyllen til alle ansatte på avdelingen. Det skriftlige dokumentet ble lagt frem synlig på torsdagsveiledningene. Torsdagsveiledningen var obligatorisk for de som var på vakt i avdelingen. På et avdelingsmøte ble det laget kontrakt med kjøreregler for samarbeidet (figur 2). Kontrakten fulgte alltid med på torsdagsveiledningene. Samtidig ble det utarbeidet et samtykkeskjema for studenter og daglige veiledere. Samtykkeskjemaet lagt frem for studentene etter endt sluttevaluering og for de daglige veilederne ved hver torsdagsveiledning. Det var frivillig å underskrive dette. Til sammen tjueen daglige veiledere og ni studenter har gjennom prosjektperioden skrevet under på samtykket. Det var frivillig å skulle besvare spørreskjemaet. Besvarelsene var anonyme.

4.0 Spørreundersøkelsen

Av de 19 besvarelsene på spørreskjemaet oppga 11 at de var sykepleiere og 7 var hjelpepleiere. Det var fire som svarte at de var mellom 20 og 30 år, fem var mellom 31 og 40 år, to var mellom 41 og 50 år, fem var mellom 51 og 60 år og en over 61 år. Tolv daglige veiledere hadde jobbet på 3E mellom 0- 10 år, fem hadde jobbet mellom 11 og 20 år, og en jobbet mer enn 21 år.

Tabell 1 viser at litt under halvparten av de som svarte er interessert eller delvis interessert i videreutdanning i veiledning. Noen få har deltatt på kurs/ seminar med veilederne fra praksis på Høgskolen i Gjøvik de siste to år. Litt over halvparten kjenner til samarbeidsavtalen om praksis for studenter.

Tabell 1 Veiledernes interesse for veiledning

	Ja	Ja, delvis	Nei	Vet ikke
Interessert i videreutdanning i veiledning	2	7	6	4
Deltatt på kurs/seminar med veilederne fra praksis på HiG siste 2 år	2	0	17	0
Kjenner til Samarbeidsavtalen om praksis for studenter	10	0	9	0

I tabell 2 svarer de daglige veiledernes svar på spørsmål om veiledning. På spørsmål i hvilken grad veilederne deltok på torsdagsveiledningen, svarer halvparten ganske ofte og den andre halvpart ganske sjeldent. De skriver i tillegg i utfyllende kommentarer *...Dette avhenger jo av turnus!* En annen skriver *... Jobber 50 %, kan være at jeg har fri dagene med veiledning.* Eller som en uttrykker.. *Jobber sjelden på torsdag, og har ikke hatt med meg så mange sykepleierstudenter.*

Halvparten av de daglige veilederne bruker progresjonsstigen ganske ofte i møte med studentene, og den andre halvdelene svarer ganske sjeldent. På de øvrige spørsmålene

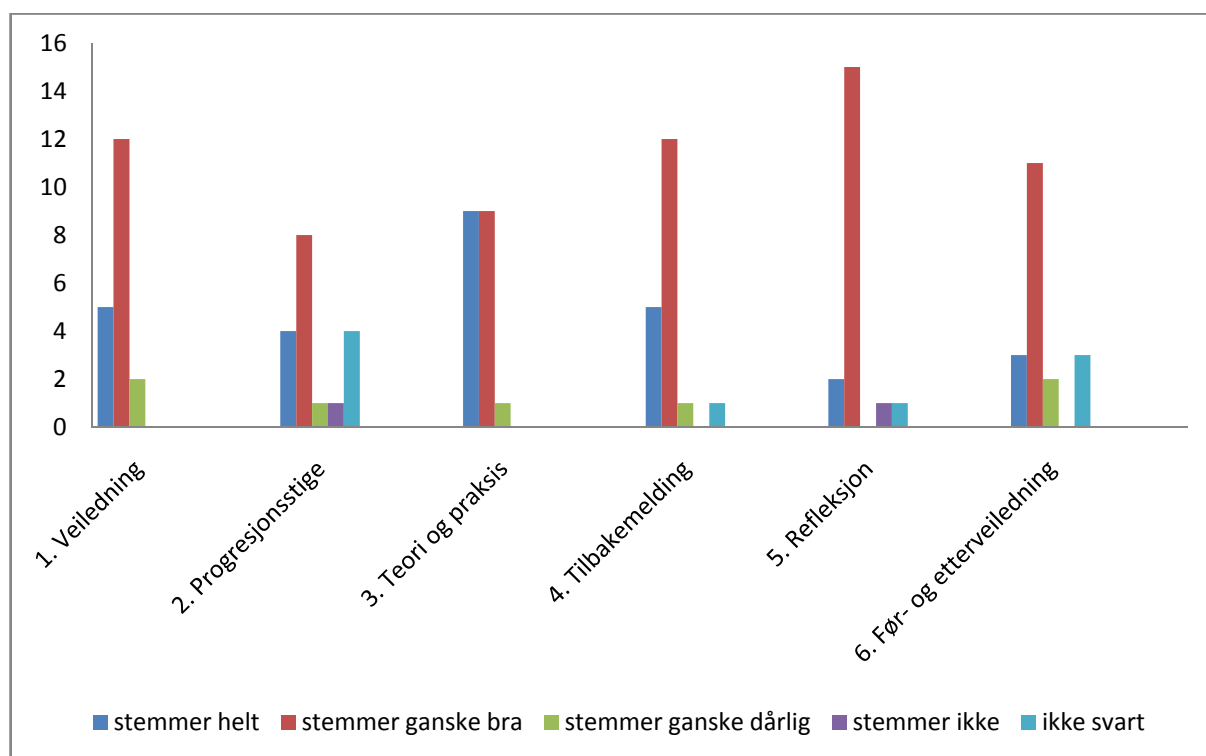
svarer flertallet at de ofte eller ganske ofte veileder studentene i å se sammenheng mellom teori og praksis, legger til rette for at studenten skal få muntlige og skriftlige tilbakemeldinger, gir studentene rom for refleksjon og at de legger til rette for før og etterveiledning.

Tabell 2 Spørsmål om veiledning

	Ofte	Ganske ofte	Ganske sjeldent	Sjeldent	Ikke svart
I hvilken grad har du som daglig veileder deltatt på veiledningen torsdag mellom kl 1100 og 1200?	1	9	8	1	0
I hvilken grad bruker du som daglig veileder progresjonsstigen i møte med studenten?	2	8	7	1	1
I hvilken grad har du gjennom å være daglig veileder veiledet studenten i å se sammenheng mellom teori og praksis?	9	7	1	2	0
I hvilken grad har du gjennom å være daglig veileder lagt til rette for at studenten skal få muntlige og skriftlige tilbakemeldinger?	5	9	4	1	0
I hvilken grad har du gjennom å være daglig veileder gitt studenten rom for refleksjon?	0	15	0	2	2
I hvilken grad har du som daglig veileder lagt til rette for før og etterveiledning med studenten?	1	10	5	1	1

Svar på seks ulike påstander om veiledning er blitt satt inn i et diagram (figur 3).

Diagrammet viser at nesten alle informantene mener at det stemmer helt eller ganske bra at å delta på torsdagsveiledningen har vært nyttig for seg selv som daglig veileder. På påstandene der det å legge til rette for før og etterveiledning og bruke progresjonsstigen var nyttig, så er det flere informanter som ikke svarer. Det stemmer ganske bra for mange daglige veiledere at det å legge til rette for refleksjon og før og etterveiledning sammen med studenten, har vært nyttig. Å veilede studenten i å se sammenheng mellom teori og praksis og gi muntlige og skriftlige tilbakemeldinger til studenten har vært nyttig for mange daglige veiledere. Det er spesielt her flere informanter skriver at dette stemmer helt.

Figur 3 Påstander om hva som var nyttig for daglig veileder

De to siste spørsmålene i spørreundersøkelsen vår åpne. Det første spørsmålet handlet om hva den enkelte mente prosjektet og innføring av modellen ”kollektivt veilederansvar” har bidratt til for seg som daglig veileder. Svarene er systematisert og delt inn i fire kategorier: Kjenner lettelse, felles ansvar, veilederrollen og samarbeid med kollegaer. Det å kjenne lettelse kom frem gjennom sitater som...*ikke så avhengig av kjemien..og ...slipper å ha dårlig samvittighet* eller som en annen svarer... *mindre belastende*. Det var flere som mente at prosjektet hadde bidratt til felles ansvar da de

skriver... *ansvaret var mer fordelt.. eller som en annen uttrykker.. felles ansvar – godt å slippe den ene ansvar for den enkelte studenten.* En annen svarer at... *føler større ansvar..* og en annen mener...*alle får samme ansvar.* Informantene satte ord på veilederrollen sin.... *mer fokus på veilederrollen.* En skriver *..vanskelig/ tidkrevende å veilede studenter pga lite kjennskap til studenter.* En annen skriver...*Jobber med forskjellige studenter hver dag – krevende/ må jobbe for å skaffe trygghet med studenter hele tiden..*og som en annen uttrykker det... *bruke tiden med hver student mer aktivt i og med at en går mer sjeldent med hver enkelt student.* En informant skriver...*kan gi forskjellig tilbakemeldinger...* og en annen skriver...*må bruke progresjonsstige.* En informant skriver om samarbeidet med kollegaer.... *Godt samarbeid oss kollegaer i mellom vedrørende student.*

Det andre spørsmålet handlet om hvordan den enkelte mente prosjektet og innføring av modellen ”kollektivt veilederansvar” har bidratt til for avdelingen i sin helhet. Svarene er systematisert og delt inn i tre kategorier; positive holdninger, veiledning mer i fokus og god kommunikasjon med kollegaer. En informant skriver at prosjektet har hatt... *positiv effekt på holdninger både til studenter og andre medarbeidere.* To andre informanter skriver... *Mer positiv til studenter...* og...*litt mer engasjement.* Videre skriver en annen informant at...*flere ser litt mer positivt på oppgave med å ha studenter.* Videre uttrykker informantene at prosjektet har bidratt til å sette veiledning mer i fokus. En informant skriver... *satt veiledning mer i system...* og som en annen skriver...*mer fokus på å bruke tida aktiv...* eller også ...*mer fokus på studentsituasjonen.* En informant mener avdelingen er...*blitt flinkere til å ta seg av studenter på en god og konstruktiv måte.* Flere informanter trekker frem god kommunikasjon med kollegaer som noe prosjektet har bidratt til. En informant skriver.... *God kommunikasjon mellom kollegaer om studentrelaterte problemstillinger for eks ulik praksis.*

5.0 Diskusjon

Prosjektets hensikt var å etablere en kollektiv veiledermodell med elementer fra alternativ praksismodell. Målene i prosjektet har vært at 3E skulle videreutvikle sin veiledningspraksis til studentene i tråd med Samarbeidsavtalen og utvikle veilederkompetansen til daglige veilederne på 3E. Dagsplaner, introduksjons program for nye studenter, veiledning på veiledning og at studentene evaluerte praksis var elementer som ble innført. De daglige veilederne har utviklet sin veilederkompetanse, men enda er ikke all praksis i tråd med Samarbeidsavtalen.

I spørreundersøkelsen kom det frem at prosjektet har bidratt positivt på mange måter for den enkelte og avdelingen som helhet. Det kan virke som prosjektet og innføring av kollektivt veilederansvar har bidratt til at enkelte kunne kjenne en lettelse i forhold til studentveiledningen. Det oppleves ikke så belastende, fordi flere kan dele på ansvaret. Noen daglige veiledere mente også at prosjektet har bidratt til at de tar mer ansvar. Det ble satt ord på at veilederrollen er viktig, og samtidig er det flere veiledere som trekker frem det positive med at prosjektet også har bidratt til samarbeid og kommunikasjon kollegaer imellom. Veiledning har både en individuell og en kollektiv side. Det går an å arbeide med veiledning av en gruppe, for eksempel personalet på en sykehusavdeling. Veiledning mellom kollegaer som arbeider sammen i organisasjonen kan bidra til synliggjøring av individuelle praksisteorier, så vel som kollektiv kulturell kode (Lauvås og Handal 2000).

Før prosjektet hadde personalet liten tid og ingen arena hvor de kunne reflektere sammen over utfordringer, opplevelser og erfaringer i praksisveiledningen av studenter. På torsdagsveiledningen ble det lagt til rette for en arena hvor det var mulig å gjøre dette. I den første delen av prosjektet ble det jobbet med å samle personalet og bli kjent, samt få satt veiledningen i system. Etter vært ble det satt fokus på hvordan daglig veileder legger til rette for at studentene skulle oppdage sammenheng mellom teori og praksis og gi rom for refleksjon sammen med studenten. I Samarbeidsavtalen presiseres at daglige veiledere skal veilede studenten i å integrere teori og praksis og gi studenten rom for refleksjon. I spørreundersøkelsen kommer det klart frem at de daglige veilederne opplever at de legger til rette for dette. Svarene kan tyde på at veilederne har utviklet seg. Når det å lære er å oppdage selv (Grenstad 1986, Hartviksen og Kversøy

2008), så kan resultatene fra spørreundersøkelsen det tyde på at veilederne har utviklet sin kompetanse. De daglige veilederne setter ord på sin egen utvikling. Dette kommer også tydelig frem i loggene fra torsdagsveiledningene. Det har blitt jobbet med gjennomføring av før og etterveiledning og hvordan legge til rette for skriftlige og muntlige tilbakemeldinger. Dette har det blitt jobbet med gjennom bevisstgjøring og erfaringsdeling på torsdagsveiledningene. Det har blitt jobbet med gjennomføring av før og etterveiledning og hvordan legge til rette for skriftlige og muntlige tilbakemeldinger til studentene. Veiledningen har bidratt til erfaringsdeling og bevisstgjøring blant veilederne.

Prosjektet har bidratt til at praksisveiledningen har blitt satt mer i system. Alle sykepleiere og hjelpepleiere skulle ha et kollektivt ansvar for å veilede studentene. Det har blitt lagt et introduksjonsprogram for nye studentene som kommer til avdelingen. Dagsplanen fra den studenttette posten ble kopiert og utviklet videre. Det ble også lagt til rette for at studentene skulle evaluere praksis. Tilbakemeldinger fra studentene ble presentert på personalmøter. Høgskolen skal tilrettelegge slik at studenter gis mulighet til å evaluere praksisstedet, og praksisstedet igangsetter kvalitetshevende tiltak på bakgrunn av tilbakemelding fra studenter etter hver praksisperiode. På personalmøtene ble studentenes evaluering av praksis tatt på alvor. Tilbakemeldingene ble diskutert og gjort til gjenstand for refleksjon. Svarene fra informantene i spørreundersøkelsen viser også at prosjektet bidro til en positiv holdningsendring blant personalet. I Samarbeidsavtalen (2006) er det presisert at praksisstedet møter studenter på en positiv, respektfull og inkluderende måte og har et positivt engasjement og interesse for studentene. Det har blitt jobbet med dette gjennom prosjektet. Noe også sitatene i svarene på spørreundersøkelsen forteller.

Forankring av modellen i avdelingen og rolleidentitetsutvikling har tatt tid. I Samarbeidsavtalen (2006) stilles krav til praksis at de stiller med veiledere i henhold til gjeldene planer og avtaler. Det tok tid før sykepleiere og hjelpepleiere i praksisfeltet og lærer begynte å bruke og omtale hverandre som daglige veiledere og kontaktlærere. Benevnelsen hovedveileder ble heller aldri tatt i bruk som erstatning for praksisveileder, da rollen fortsatt eksisterte i begynnelsen av prosjektet. Praksisveilederrollen ble tatt vekk fra avdelingen medio februar 2008, midt i en praksisperiode. Sykepleieren gikk da inn i ordinær turnus. Dette var noe som skjedde utenom prosjektplanen. De daglige

veilederne, studentene og kontaktlærer stod dermed uten hovedveileder i avdelingen. Da praksisveilederfunksjonen ble tatt vekk fra avdelingen, ble ingen andre satt inn i hovedveilederfunksjonen. Det har tatt tid, langt utover prosjektperioden å utvikle og navngi en person til denne rollen. Frustrasjon over hvem som skulle ha studentansvar, være med på evalueringer/ vurderinger og målsamtaler fikk mye fokus etter dette. Lauvås og Handal (2000) mener at organisasjoner som ikke utnytter og verdsetter kompetansen på stedet, kan oppfattes som ikke særlig "lærende". I følge Samarbeidsavtalen (2006) er helseforetaket ansvarlig for å veilede studentene. Videre er det også helseforetaket som har ansvaret for å veilede de daglige veilederne, mens Høgskolen har ansvaret for å veilede hovedveilederen. Da torsdagsveiledningen startet var dette med å ha en arena for diskusjon og refleksjon rundt veiledning av studenter viktig. Dette var også god erfaring og praksis på studenttett post. Veiledning satt i system ble hentet derifra som et element og tilpasset avdelingen. På torsdagsveiledningen hadde kontaktlærer ansvaret for å lede møtet. Det var fokus på å få satt veiledning opp på dagsorden og inn i avdelingens rutiner som en viktig del og synliggjøring av at alle i avdelingen hadde kollektivt veilederansvar. Avdelingen var innstilt på å ta over å dette veilederansvaret selv etter hvert. Dette skjedde ikke under prosjektperioden.

Erfaringene fra hospiteringen ble ikke godt nok utnyttet. De daglige veilederne som hospiterte skrev fyldige logger. Ideen om studentstyrt uke ble hentet fra hospiteringen og forsøkt en gang under prosjektperioden. Det kan se ut som studentstyrt uke har blitt mer studentstyrt tid i avdelingen når daglige veiledere har møttes til veiledning. Det kunne vært lagt mye mer vekt på systematisk erfaringsdeling på både personalmøtene og gjennom torsdagsveiledningene. Det har vært utfordrende å få til kontinuitet på veiledningsmøtene, da gruppen bestod av ulike daglige veiledere for hver gang. Dette kommer også frem i utfyllende kommentarene i spørreundersøkelsen. De fleste jobber i reduserte stillinger og går i turnus.

Hiim (2009) skriver at interaktiv forskning går ut på at forskeren følger med i praksis i for eksempel en sykehusavdeling. Dette skjer ved at forskeren samarbeider med praktikerne i avdelingen, som her er både de daglige veilederne og studentene. Forskeren samler inn data om det som skjer i forhold til det prosjektdeltakerne har blitt enige om å fokusere på, og formidler resultatene til deltakerne i prosjektet fortløpende. Det kan variere hvor mye fokus det er på demokratisk medvirkning. Det er viktig å

påpeke at for å utvikle systemet er det viktig å ha med seg alle aktørene. Det kan bli et problem om deltakerne i prosjektet blir i for stor grad informanter, gjennom å fortelle ting, men er ikke reelt med på å bestemme og ta avgjørelser. Deltakerne får i realiteten ikke så mye ansvar for å påvirke opplegget. Spørsmålet er om prosjektet var godt nok forankret på alle nivåer fra starten av, slik at alle deltakerne opplevde eierforhold og medvirkning på avgjørelser som ble tatt.

Gjennom kontrakten som ble laget i fellesskap på et personalmøte, så var en av kjørereglene å ta ansvar for hverandres oppmøte til veiledningen. Denne reglen ble det jobbet mye med i begynnelsen av torsdagsveiledningene. Kontaktlærer opplevde det uvant for personalet å skulle prioritere og rydde tid i arbeidshverdagen til veiledning. Det ble brukt tid på å hente og vente på hverandre i forbindelse med møtene. Det kan stilles spørsmål til om prosjektet og ansvaret var godt nok forankret hos personalet som hadde veilederansvar.

I veiledning er det viktig å være kjent, ta hverandre på alvor før utfordre hverandre på sak (Hartviksen og Kversøy 2008, Stålsett 2006, Tveiten 2008). På prosjektgruppemøtene snakket vi om hvordan vi skulle få delt informasjon om Samarbeidsavtalen (2006). Man kan stille spørsmål om man lykkes i denne informasjonen, da det var bare cirka halvparten som svarte at de kjente til denne avtalen i avslutningsfasen av prosjektet. Høgskolen har krav om å oppdatere praksisfelt om endringer i utdanningsprogrammet. Samtidig har også praksis og veiledere ansvar for å følge opp studentene i henhold til planer og avtaler. På tross av at det ikke ble lagt vekt på å diskutere, forstå og bruke avtalen på avdelingsnivå og også i prosjektgruppen, så viser resultatet av spørreundersøkelsen at informantene oppfatter selv at de legger til rette for muntlige og skriftlige tilbakemeldinger, gir rom for refleksjon, legger tilrette for før og etterveiledning og se sammenheng mellom teori og praksis med studenten. Dette kan tyde på at det har skjedd en bevisstgjøring hos de daglige veilederne som er positiv.

Det var utfordringer knyttet til rollen som både kontaktlærer og prosjektleder. Utfordringene handlet mest om å ha et utgangspunkt der lærer/ prosjektleder og personalet på avdelingen ikke kjente hverandre. Det ble brukt mye tid på blant annet prosjektgruppemøter og torsdagsveiledningene med å bli kjent med hverandre. Det var

viktig å etablere tillit. Gjennom å legge til rette for at daglige veilederne skulle oppleve å bli sett og hørt og tatt på alvor var viktig. Relasjonen kommer før saken (Hartviksen og Kversøy 2008, Stålsett 2006, Tveiten 2008). I spørreundersøkelsen beskrev informantene også situasjoner om nettopp dette. En informant skrev at det var viktig å bruke tiden aktivt med hver enkelt student, en annen informant skrev at det er krevende å jobbe med forskjellige studenter; må jobbe for å skaffe trygghet og en tredje skrev at det var vanskelig å veilede pga lite kjennskap til studentene. Kjennskapet handler også om å etablere ett tillitsforhold mellom partene. Dette er ekstra utfordrende når de daglige veilederne har ett kollektivt veilederansvar og må forholde seg til alle studentene som er på avdelingen, og studentene må forholde seg til mange forskjellige veiledere. Den ene informanten skrev at det var viktig å bruke tiden mer aktivt, og opplevde dette positivt. Dette kan også handle om relasjonen. En annen veileder har oppdaget at det er lurt å bruke tiden aktivt sammen med studenten. De daglige veiledere reflekterer over utfordringer ved å være veileder. Flere ser betydningen av og viktigheten av relasjonens hensikt og forutsetning for å kunne legge til rette for veiledning av studentene.

6.0 Veien videre

Kirurgen 3E er en avdeling med mange faglige utfordringer og til tider høyt tempo. Det er ikke i tvil om at torsdagsveiledningen har vært et positivt element og skapt aktivitet og utvikling i avdelingen gjennom prosjektperioden. Å fortsette med å videreutvikle hverandre med ny kunnskap og innsikt, er å være i prosess. Dette krever tid og innsats av alle parter i fortsettelsen. Ledelsen har en spesielt viktig oppgave her.

Torsdagsveiledning som arena har vært viktig for å bli kjent. Det hadde vært interessant om avdelingen kunne diskutert og kommet frem til hvordan de kunne tenke seg å jobbe videre med veiledning på veiledning, både i forhold til organisering, ansvar og samarbeid med skolen. Det hadde vært også interessant om avdelingen ville sett på om tilbud om sykepleiefaglig veiledning hadde gjort en forskjell for de daglige veilederne i arbeidshverdagen. Lauvås og Handal (2000) skriver at formålet med veiledninger alltid er å gjøre veiledningen overflødig. Det betyr at hensiktsmessige arbeidsmåter er utviklet slik at veiledningsbehovene er ivaretatt som en naturlig del av jobben.

Samarbeidsavtalen (2006) var ikke godt kjent og forankret i avdelingen, da halvparten av informantene ikke kjente til denne. Hovedveileder funksjonen var usynlig gjennom hele prosjektet. Avdelingsleder besluttet på slutten av den siste praksisperioden at en sykepleier i 100% stilling uten nattevakter i turnusen, fikk den oppgaven fordi hun ville være mest tilgjengelig for studentene. Det er viktig at personalet på avdelingen fortsetter å diskutere videre rolle, ansvar og funksjonsbeskrive for daglig veileder og hovedveileder i tråd med Samarbeidsavtalen (2006) og i samarbeid med høgskolen.

Det er viktig at praksis og skolen fortsetter å utvikle og drive prosjekter sammen. På den måten kan vi utvikle oss sammen. Gjennom prosjektet har både lærer og praksisfelt oppdaget hvor viktig det er at relasjon kommer før saken. Dette gjelder på flere nivåer; både når det gjelder møte mellom student og daglig veileder, møte mellom daglige veiledere og kontaktlærer og møte mellom praksisfelt og skole. Samarbeidsprosjekter krever tålmodighet, toleranse og respekt for hverandres kompetanse. Det er viktig å legge til rette for forankring gjennom medvirkning og demokrati på alle nivåer og arenaer, for at et prosjekt skal kalles et samarbeidsprosjekt, og for at prosjektet skal kunne være bærekraftig, viss det er målet.

7.0 Litteraturliste

- BJERKVOLD, M. P., SØRLIE, K. & MYHREN, A. B. (2003)
Alternativpraksismodell for sykepleierstudenter: et samarbeidsprosjekt mellom HiG, AH og OSSG, Gjøvik, Høgskolen i Gjøvik.
- GRENDSTAD, N. M. & SANDVEN, G. J. (1986) *Å lære er å oppdage: prinsipper og praktiske arbeidsmåter i konfluent pedagogikk*, Oslo, Didakta.
- HARTVIKSEN, M. & KVERSØY, K. S. (2008) *Samarbeid og konflikt: to sider av samme sak: SØT-modellen*, Bergen, Fagbokforl.
- HIIM, H. & HØGSKOLEN I AKERSHUS, A. F. Y. (2009) *Lærerens yrkeskunnskap og læreren som forsker: en strategi for å forske i læreryrket*. Høgskolen i Akershus.
- Kunnskapsdepartementet (2008). Rammeplan for sykepleierutdanning
<http://www.regjeringen.no/Upload/KD/Vedlegg/UH/Rammeplaner/Helse/126188809-10-200602190-52.pdf> (12.3.09)
- KVALE, S. (1997) *Det kvalitative forskningsintervju*, Oslo, Ad notam Gyldendal. 5. oppl. 2002 utgitt på Gyldendal akademisk
- LAUVÅS, P. & HANDAL, G. (2000) *Veiledning og praktisk yrkest teori*, 5. Opplag 2007. Oslo, Cappelen akademisk
- Praktisk håndbok (2008/2009)
http://www.hig.no/content/download/24170/254557/version/1/file/PRAKTISK+H%C3%85NDBOK+2008-2009_120109.doc (16.02.09)
- Samarbeidsavtalen (2006)
<http://www.hig.no/content/download/8543/118503/version/1/file/Samarbeidsavtale+niv%C3%A5+2+for+sykehuset+innlandet+og+h%C3%B8gskolene+i+innlandet.pdf>5.9.2008)
- Sykepleiernes Samarbeid i Norden (2003). *Etiske retningslinjer for sykepleieforskning i Norden*.
- STÅLSETT, U. E. (2006) *Veiledning i en lærende organisasjon*, Oslo, Universitetsforl.
- TVEITEN, S. (2005) *Veiledning: mer enn ord*, Bergen, Fagbokforl. 3. opplag
- TVEITEN, S. (2008) *Veiledning: mer enn ord*, Bergen, Fagbokforl.

Vedlegg 1 Loggskjema

Dato:

Hva gjorde du?

Jeg har..

Hva tenkte du?

Jeg tenkte...

Hva følte du?

Jeg følte...

Hvordan opplevde du det?

Jeg opplevde...

Hva har du oppdaget?

Jeg oppdaget...

Hva er det lurt å gjøre?

I fremtiden mener jeg det ville være lurt å...

Vedlegg 2 Dagsplan

DAGSPLAN

Dato:

Navn:

Veileder:

MÅL FOR DAGEN:

REFLEKSJON OVER DAGEN:

Det jeg likte med veiledningen i dag var:

Tilbakemelding fra personalet

Hvilke sykepleiekunnskaper hadde studenten om pasienten med hensyn til observasjoner og tiltak ? (Sammenheng mellom teori og praksis)

Hva har studenten tilegna seg av sykepleiekunnskap i løpet av vakta?

Hvordan var studentens plan og struktur for dagen? (Gjennomføring av stell, ryddige rom, hygiene og annet)

Hvordan fremstår studenten i forhold til kommunikasjon, samarbeid og holdninger i forhold til pasient, pårørende og kollegaer?

Hvordan var studentens innsikt i bruk av dokumentasjon? (innhenting av opplysninger om pasienten, bruk og skriftlig evaluering av datasamling og pleieplan)

Gjennomføring av prosedyrer?

Hva må studenten jobbe videre med?

Vedlegg 4 Spørreskjema

Spørreskjema til prosjektet "Kollektivt veilederansvar" på 3E
Sett kryss ved det som er riktig. Skriv eventuelt på kommentar.

1. Din alder...
 2.
 - Sykepleier
 - Hjelpepleier
 3. Hvor lenge har du jobbet i på 3E?år
 4. Er du interessert i videreutdanning i veiledning?
 - Ja
 - Ja, delvis
 - Nei
 - Vet ikke
 5. Har du deltatt på kurs / seminar med veilederne fra praksis på Høgskolen i Gjøvik siste 2 år?
 - Ja
 - Nei
 6. Kjenner du til Samarbeidsavtalen om praksis for studenter?
 - Ja
 - Nei
 7. I hvilken grad har du som daglig veileder deltatt på veiledningen torsdag mellom kl 1100 og 1200?
 - Ofte
 - Ganske ofte
 - Ganske sjeldent
 - Sjeldent
- Utdypende kommentar:
8. Å delta i veiledning med kollegaer og kontaktlærer på torsdager mellom kl 1100 og 1200, har vært nyttig for meg som daglig veileder!
 - Stemmer helt
 - Stemmer ganske bra
 - Stemmer ganske dårlig
 - Stemmer ikke

9. I hvilken grad bruker du som daglig veileder progresjonsstigen i møte med studenten?
- Ofte
 - Ganske ofte
 - Ganske sjeldent
 - Sjeldent
10. Å bruke progresjonsstigen som et arbeidsverktøy i møte med studenten, har vært nyttig for meg som daglig veileder?
- Stemmer helt
 - Stemmer ganske bra
 - Stemmer ganske dårlig
 - Stemmer ikke
11. I hvilken grad har du gjennom å være daglig veileder veiledet studenten i å se sammenheng mellom teori og praksis?
- Ofte
 - Ganske ofte
 - Ganske sjeldent
 - Sjeldent
12. Å veilede studenten i å se sammenheng mellom teori og praksis, har vært nyttig for meg som daglig veileder!
- Stemmer helt
 - Stemmer ganske bra
 - Stemmer ganske dårlig
 - Stemmer ikke
13. I hvilken grad har du gjennom å være daglig veileder lagt til rette for at studenten skal få muntlige og skriftlige tilbakemeldinger?
- Ofte
 - Ganske ofte
 - Ganske sjeldent
 - Sjeldent
14. Å gi muntlige og skriftlige tilbakemeldinger til studenten har vært nyttig for meg som daglig veileder!
- Stemmer helt
 - Stemmer ganske bra
 - Stemmer ganske dårlig
 - Stemmer ikke
15. I hvilken grad har du gjennom å være daglig veileder gitt studenten rom for refleksjon?
- Ofte
 - Ganske ofte
 - Ganske sjeldent
 - Sjeldent

16. Å gi rom for refleksjon sammen med til studenten har vært nyttig for meg som daglig veileder!

- Stemmer helt
- Stemmer ganske bra
- Stemmer ganske dårlig
- Stemmer ikke

17. I hvilken grad har du som daglig veileder lagt til rette for før og etterveiledning med studenten?

- Ofte
- Ganske ofte
- Ganske sjeldent
- Sjeldent

18. Å legge til rette for før og etterveiledning med studenten har vært nyttig for meg som daglig veileder?

- Stemmer helt
- Stemmer ganske bra
- Stemmer ganske dårlig
- Stemmer ikke

19. Hva mener du prosjektet og innføring av modellen "kollektivt veilederansvar" har bidratt til for deg som daglig veileder på 3E?
Utdypende kommentar:

20. Hva mener du prosjektet og innføring av modellen "kollektivt veilederansvar" har bidratt til for avdelingen 3E i sin helhet?
Utdypende kommentar:

Takk for at du tok deg tid til å svare på spørsmålene!